

Uloga i značaj nastavnika u ekološkom vaspitanju i obrazovanju

Kada govorimo o školi, ne smijemo izostaviti nastavnika, koji se pored zastupljenosti ekoloških sadržaja u nastavnim programima i vannastavnim aktivnostima, izvora znanja, nastavnih sredstava i objekata, ubraja u najznačajniji školski faktor i ključnog činioca u prenošenju znanja, formiranju stavova i navika učenika (Kundačina, 1998).

Emil Kamenov (2002) smatra da se zadaci nastavnika odnose na: razvijanje saznavnih motiva učenika, razvoj motivacije da se životna sredina štiti i unapređuje, formiranje određenih stavova, vrijednosti i opredjeljenja, razvoj sposobnosti i vještina da se to i radi te razvoj sopstvene mogućnosti da se samostalno i sa drugima doprinosi zaštiti životne sredine.

iako se ulozi nastavnika pridaje veliki značaj, neka istraživanja pokazuju da se lični stil života nastavnika malo poklapa sa atributima ekološke osposobljenosti koje navodi Saber:

- Shvatanje opšte filozofije obrazovanja o čovjekovoj okolini,
- Poznavanje lokalne sredine i njenih potencijala,
- Posjedovanje kritičke svijesti o problemima čovjekove sredine,
- Shvatanje lokalne kulture,
- Shvatanje interesovanja učenika i
- Poznavanje ekoloških izvora znanja (Saber, 1977).

Nastavnik je u poziciji da bude inicijator i organizator niza aktivnosti koje doprinose razvoju odgovornog ponašanja, razvijajući pri tom sposobnost uočavanja, procjenjivanja i doživljavanja lijepog i ružnog u životnoj sredini, a kako navodi Sakač i saradnici (2012) njihova motivaciona uloga se smatra presudnom.

Kako bi uspješno realizovao navedene zahtjeve, neophodno je posjedovanje određenih kompetencija, koje Branković i Partalo određuju kao "funkcionalno jedinstvo specifičnih znanja, vještina, stavova i uvjerenja utemeljenih na psihofizičkim sposobnostima i osobinama ličnosti nastavnika" (Branković i Partalo, 2011:42). S pravom se može postaviti pitanje da li i u kojoj mjeri nastavnici iste i posjeduju kada je u pitanju realizacija ciljeva i zadataka ekološkog vaspitanja i obrazovanja?

U Republici Srpskoj ne postoji sistematsko sprovođenje ekološkog vaspitanja i obrazovanja, poučavanje se uglavnom svodi na usvajanje činjenica o ekologiji te zagađivanju i zaštiti životne sredine, sa evidentnim zapostavljanjem razvijanja stavova, sistema vrijednosti i vještina, a što je vidljivo i kroz analizu nastavnih programa, odnosno očekivanih ishoda. Razloge ovakvog stanja Mikanović i Jevtić (2015) vide u neizučavanju nekog od studijskih programa o zaštiti životne

sredine u toku školovanja, nedostatku adekvatnih priručnika, nedovoljnoj brizi pedagoške nauke za ovaj problem, neuključenosti u rješavanje ekoloških problema lokalne životne sredine, neinformisanosti i nedovoljnoj osjetljivosti na probleme ugroženosti životne sredine.

Smatramo da je nastavnike prije svega potrebno osposobiti za realizaciju ciljeva i zadataka ekološkog vaspitanja i obrazovanja uz nezaobilazno naglašavanje važnosti i potrebe integracije ekoloških sadržaja u programe svih nastavnih predmeta. Polić (2006, prema Skupnjak, 2011) navodi da je neophodno izvršiti kritičku analizu sopstvenog rada, samoevaluaciju, kao i preuzimanje odgovornosti za promjene u obrazovanju. Slično mišljenje ima i Zlata Tomljenović (2016) koja ističe da nastavnici moraju rekonstruisati vlastite stavove i vrijednosti u kontekstu cjeloživotnog obrazovanja, prihvatiti nove pristupe u učenju i poučavanju te se prema tome prilagoditi svim promjenama koje dovode do ostvarivanja zadanih ciljeva.

Ovdje dolazimo do neminovnosti kontinuiranog stručnog usavršavanja nastavnika kao jednog od najbitnijih činilaca cjelokupnog procesa ekološkog vaspitanja i obrazovanja, kao sastavnog dijela savremenog obrazovnog sistema .

Tags

Stručno usavršavanje nastavničkog kolektiva

Collections

Autorski tekstovi